

Exemplar für Prüfer/innen

Kompensacijski izpit k standardiziranemu
kompetenčno usmerjenemu pisnemu
zrelostnemu izpitu / zrelostnemu in diplomskemu izpitu

Maj 2019

Slovenščina

Kompensacijski izpit 1

Podatki za **spraševalke/spraševalce**

Napotki h kompenzacijskemu izpitu za spraševalke/spraševalce

Spoštovana spraševalka, spoštovani spraševalec!

Kompenzacijski izpit vsebuje nalogo, ki je razdeljena na več delovnih nalog. Vse delovne naloge je v izpitnem pogovoru treba obdelati na osnovi priloženega besedila/priloženih besedil; naloge upoštevajo zahtevnostni področji *Reprodukcija, reorganizacija in prenos* in *Refleksija in reševanje problema*. Pri zadnji delovni nalogi gre za monološko govorno nalogo, ki jo mora kandidatka/kandidat opraviti samostojno, ne v dialogu. Izpit lahko traja največ 25 minut. Priporočamo, da se držite predlaganega izpitnega časa za posamezno delovno nalogo, tako bo za vsako od nalog na voljo dovolj časa, hkrati pa boste poskrbeli, da se ne bo prekoračilo najdaljše dovoljeno trajanje izpita.

Po dani nalogi in priloženem besedilu/priloženih besedilih je v nadaljevanju pripravljen tudi komentar k nalogi, ki naj vam pomaga pri ocenjevanju kompenzacijskega izpita. Poleg tega sta kompenzacijskemu izpitu priložena tudi ustrezni ocenjevalni seznam in navodilo za popravo in ocenjevanje. Oba je obvezno treba uporabiti.

Upoštevajte tudi to, da so v komentarju oblikovane možne ubeseditve dane delovne naloge – s težiščem na vsebinski dimenziji. Kandidatka/kandidat more – glede na delovno nalogo – delovne naloge prav dobro opraviti tudi, če ne vključi vseh v komentarju navedenih vsebinskih točk, navede pa druge vsebinsko pomembne vidike ali se odloči za drugačno interpretacijsko pot.

Pripravljalni čas obsega najmanj 30 minut, izpitni čas največ 25 minut.

Kandidatka/kandidat lahko uporablja kot pripomoček slovar.

Ustni kompenzacijski izpit je ocenjen s pozitivno oceno, če so zahteve na bistvenih področjih pretežno izpolnjene.

Pri skupni oceni se upoštevajo tako odgovori pri kompenzacijskem izpitu kakor tudi rezultat klavzurne naloge. O skupni oceni odloča izpitna komisija.

Tema: Zdrava prehrana

Situacija: V mladinskem informacijskem centru ste bili na predavanju o zdravi prehrani. V diskusiji predstavite poslušalkam in poslušalcem različne načine zdravega prehranjevanja.

Preberite besedilo Mojce Gabrijelčič Blenkuš in mag. Mateja Gregoriča *Zdrava prehrana*, objavljeno na spletni strani *Zdravje v šoli*, 16. avgusta 2010 (priloga 1), in besedilo Marjete Šoštarich *Živila višje kakovosti za malico otrok v vrtcih in šolah* iz časopisa *Delo*, 7. aprila 2014 (priloga 2).

Nato **obdelajte** naslednje delovne naloge:

Delovne naloge		Zahtevnostna področja
1.	Povzemite glavne informacije besedila <i>Zdrava prehrana</i> , upoštevajte tudi sliko <i>Vplivi na prehranjevalno vedenje</i> .	Zahtevnostno področje 1 <i>Reprodukcija, reorganizacija in prenos</i> Trajanje izpita: približno 5 minut
2.	Naštejte osrednje misli, ki jih navaja avtorica besedila <i>Živila višje kakovosti za malico otrok v vrtcih in šolah</i> .	Zahtevnostno področje 1 <i>Reprodukcija, reorganizacija in prenos</i> Trajanje izpita: približno 3 minute
3.	Ovrednotite , v kolikšni meri šola učence opremi z osnovami zdravega prehranjevanja, in pri tem razmislite, kako lahko povečamo motivacijo za zdravo prehranjevanje.	Zahtevnostno področje 2 <i>Refleksija in reševanje problema</i> Trajanje izpita: približno 5 minut
4.	V diskusijskem prispevku poskušajte poslušalkam in poslušalcem predstaviti načine zdravega prehranjevanja mladostnikov. – Zavzemite stališče do obravnavane teme. – Utemeljite , v kolikšni meri mladostniki dajejo prednost alternativnim, zdravju koristnejšim živilom. – Razpravljajte o tem, kaj so glavne ovire za to, da se mladostniki ne prehranjujejo zdravo. Svoje mnenje podkrepite s primeri iz lastnih izkušenj.	Zahtevnostni področji 1 in 2 <i>Reprodukcija, reorganizacija in prenos; Refleksija in reševanje problema</i> Trajanje izpita: največ 5 minut (najmanj 3 minute)

Zdrava prehrana

Mojca Gabrijelčič Blenkuš,
mag. Matej Gregorič

[...] Zakaj slediti priporočilom o zdravi prehrani?

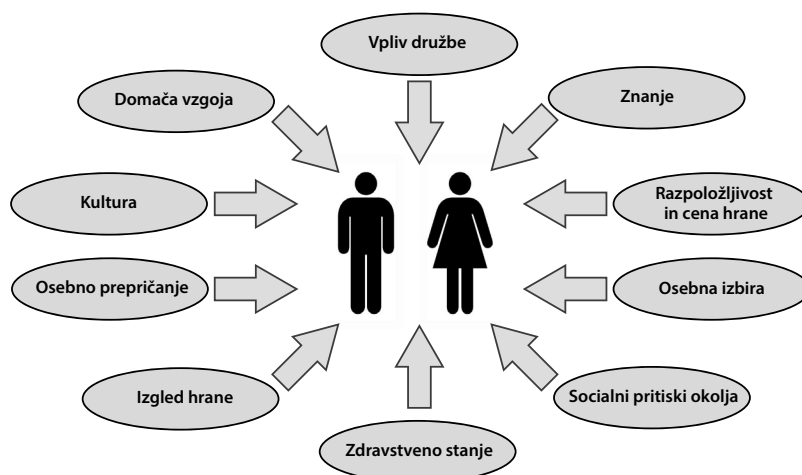
Zdravo in uravnoteženo prehranjevanje tekom celega življenja pozitivno vpliva na kakovost bivanja, še posebej na delovno zmožnost v odrasli dobi ter na zdravje in dobro prehranjenost v starosti. Še posebej so pomembne prehranjevalne navade, pridobljene v otroštvu, ker se prenašajo tudi na kasnejša življenjska obdobja ter vplivajo na izbiro živil in način prehranjevanja kasneje v življenju. [...]

Kaj sploh so prehranjevalne navade?

Pojem prehranjevalna navada ali prehranjevalni vzorec pomeni, kakšen je način prehranjevanja posameznika, neke skupine ali družbe kot celote. Največkrat s prehranjevalnimi navadami opisujemo izbor in količino živil in hrane, ki jo uživamo, delež posameznih živil v prehrani, način priprave hrane ter pogostost in razporejenost uživanja posameznih obrokov hrane preko dneva.

Kakšen pomen ima še hrana?

Hrana ima poleg biološkega tudi psihološki in socialni pomen.

Slika 1: Vplivi na prehranjevalno vedenje (FAO, 2006)

Vir: www.zdravjevsoli.si

Hrana vpliva na trenutno počutje, razpoloženje in kognitivne zmožnosti učencev ter na njihovo (samo)podobo. Ker je torej hrana v otrokovem doživljanju, čutnem in čustvenem svetu povezana s prvimi zadovoljujočimi občutki, mu ostane še kasneje v podzavesti kot prisposoda ugodja, zadovoljenosti in tolažbe. Če pa se otroku ponuja hrana neosebno in mehanično, je mogoče, da mu pomeni le nujno telesno potrebo, ki nima v sebi ničesar privlačnega in prijetnega. To se lahko prenese tudi v kasnejša obdobja. Hrana lahko že zgodaj postane sredstvo dokazovanja skrbi, naklonjenosti in odvisnosti, podkupovanja ali izsiljevanja, obvladovanja ali podrejanja. [...]

Kje vse otroci in mladi dobijo informacije o prehrani?

Zavedati se moramo, da na otrokovo znanje o prehrani vplivajo številni viri, ki lahko zavajajo oziroma izkrivljajo njihovo predstavo o zdravem prehranjevanju. Na prehransko vedenje posameznika ne vplivajo le biološki dejavniki, ampak tudi različni psihosocialni dejavniki, pod vplivom katerih se izoblikuje vzorec prehranjevanja (Slika 1). [...]

Živila višje kakovosti za malico otrok v vrtcih in šolah

Marjeta Šoštarič

Slabe prehranske navade

Manj kot polovica otrok redno zajtrkuje, ko jedo, pa so njihovi obroki osiromašeni ter s preveliko vsebnostjo maščob in sladkorjev, 5 potrjujejo raziskave. Takšen način prehranjevanja pa pogosto vodi v najrazličnejše zdravstvene težave. Ker se navade iz otroštva ohranjajo tudi v odrasli dobi, je nujno 10 ukrepati že danes, poudarjajo prehranski strokovnjaki. [...]

»Uravnotežena prehrana je ob upoštevanju sodobnih smernic 15 zdravega prehranjevanja izrednega pomena za zdrav in optimalen razvoj otroka. Poleg fizioloških

priporočil o energijskih in hranilnih potrebah posameznika 20 je potrebno pri načrtovanju prehrane upoštevati tudi kakovost živil,« je poudarila predstavnica slovenskega ministrstva za 5 kmetijstvo. [...]

Spremenjeni jedilniki

Kakovostna in uravnotežena prehrana je izjemnega pomena ne samo za zdravje in dobro počutje 10 otrok in mladostnikov, temveč 30 lahko tudi izboljša njihov proces učenja, pa poudarja Mojca Cepuš, strokovnjakinja za prehrano. Na okrogli mizi je še posebej 15 izpostavila pomen prehranjevalnih 35 navad otrok, ki jih osvojijo doma in jim služijo kot popotnica za življenje. Rešitev za bolj kakovostno

prehranjevanje vidi v prizadevanju za uravnotežene obroke, tako v 40 šoli kot doma. Po njenem mnenju ustrezen in kakovosten zajtrk mladostnika izgleda takole: kos polnozrnatega kruha, rezina sira, 25 sezonska zelenjava, npr. redkvice 45 in drobnjak. Za malico pa: nabodalo s papriko, paradižnikom in sirom. »Taka hrana ne vpliva samo na manjši pojav številnih 50 bolezni, temveč študije kažejo, da 50 uravnotežena prehrana vzdržuje konstantno raven glukoze¹ v krvi, ta pa omogoča boljšo koncentracijo. Slednja vodi do 55 boljših kognitivnih sposobnosti² mladostnikov in tudi boljših ocen v šoli,« je prepričana Cepuševa. [...]

Vir: <http://www.delo.si/novice/slovenija/zivila-visje-kakovosti-za-malico-otrok-v-vrtcih-in-solah.html> [07.02.2019], skrajšano.

Razlaga besed:

¹ glukoza: grozdni sladkor

² kognitivne sposobnosti: umske sposobnosti

Komentar k nalogi za kompenzacijski izpit

Tema:	Zdrava prehrana
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	Povod: prispevek za okroglo mizo v mladinskem informacijskem centru Vloga: zastopnica/zastopnik mladih Naslovnik: poslušalke in poslušalci diskusije
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Jedro sporočila (jedrna sporočila)/ pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/ priloženih besedil:	Zdravo in uravnoteženo prehranjevanje pozitivno vpliva na zdravje in na delovno zmožnost. Prehranjevalne navade, pridobljene v otroštvu, vplivajo na izbiro živil in način prehranjevanja kasneje v življenju. Šolsko okolje je lahko zelo pomemben varovalni dejavnik zdravega prehranjevanja.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Zdravo in uravnoteženo prehranjevanje pozitivno vpliva na zdravje in na delovno zmožnost: <ul style="list-style-type: none"> ■ prehranjevalne navade, pridobljene v otroštvu, vplivajo na izbiro živil in način prehranjevanja kasneje v življenju <p>Prehranjevalna navada:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ izbor živil in hrane, ki jo uživamo ■ način priprave hrane ■ pogostost in razporejenost uživanja posameznih obrokov hrane preko dneva <p>Pomen hrane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ biološki: telesno nujno potrebno ■ psihološki: zadovoljujoča občutja ali pa neosebno in mehanično, če ima vlogo kazni = sredstvo podkupovanja ali izsiljevanja, obvladovanja ali podrejanja ■ socialni pomen: družina, družba ■ vpliva na trenutno počutje, razpoloženje in kognitivne zmožnosti <p>Na prehransko vedenje posameznika vplivajo tudi različni psihosocialni dejavniki (Slika 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Vpliv družbe: npr. reklamni oglasi – vpliv reklam ni zanemarljiv, ker s starostjo otrok narašča, vpliv staršev pa se zmanjšuje; prehrana in časovni pritisk v modernem času. ■ Znanje: osnovno znanje o prehrani naj bi večina osvojila že med šolanjem.

	<ul style="list-style-type: none"> ■ Razpoložljivost in cena hrane: kakovost in cena sta pri nakupu bolj pomembni kot geografsko poreklo – odvisno tudi od zaslužka. ■ Osebna izbira: biološko pridelana zdrava hrana, izbira hrane v določenem letnem času ... ■ Pritiski okolja: ohraniti stabilen ekonomski sistem, skrbna uporaba naravnih virov (npr. manjša razdalja transporta hrane od predelovalne površine do uporabnika). ■ Zdravstveno stanje: dieta pri sladkorni bolezni in drugih obolenjih. ■ Izgled hrane: Hrana naj bo privlačna na pogled, vabljava in dišeča, saj že majhni otroci reagirajo na izgled hrane. ■ Osebno prepričanje: veganska prehrana, vegetarijanstvo, tudi versko prepričanje. ■ Kultura: hrana z vsemi vrstami kulinarike iz različnih regij in družbenih slojev – se razlikuje od regije do regije (npr. glede izbora, pridelave in priprave). ■ Domača vzgoja: na izbor jedi pri otrocih imajo največji vpliv starši.
<p>Možnosti za delovno nalogo 2:</p> <p>Naštejte ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ manj kot polovica otrok redno zajtrkuje ■ obroki osiromašeni, preveliko maščob in sladkorjev ■ najrazličnejše zdravstvene težave ■ navade iz otroštva se ohranjajo tudi v odrasli dobi ■ uravnotežena prehrana je izrednega pomena za zdrav razvoj otroka ■ spremenjeni jedilniki = več izvorne hrane <p>Kakovostna prehrana</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ je pomembna za zdravje in dobro počutje otrok in mladostnikov ■ izboljša njihov proces učenja ■ omogoča boljšo koncentracijo <p>Rešitev za bolj kakovostno prehranjevanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ prizadevanje za uravnotežene obroke, tako v šoli kot doma ■ kakovosten zajtrk = kos polnozrnatega kruha, rezina sira, sezonska zelenjava, npr. redkvica in drobnjak ■ za malico = nabodalo s papriko, paradižnikom in sirom

<p>Možnosti za delovno nalogo 3:</p> <p>Ovrednotite ...</p>	<p>Šolsko okolje je lahko zelo pomemben varovalni dejavnik zdravega prehranjevanja, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ zgled učiteljic/učiteljev ■ šolska kantina ■ predmeti z različno prehransko vsebino, zlasti pri naravoslovnih predmetih <p>Motivacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ prijetna družabna in učna izkušnja ■ navajanje na zdravo prehranjevanje že v osnovni šoli (npr. šolsko sadje) ■ razvijamo otrokove veščine za zdravo prehranjevanje ■ spodbujamo ga in mu pomagamo pri odločanju ■ navajamo ga na samostojnost pri izbiranju ■ ozaveščati, da s hrano ne poskušajo nadomeščati stvari, ki jih v svojem življenju pogrešajo
<p>Možnosti za delovno nalogo 4:</p>	<p>Možne rešitve:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ če so živila po videzu in okusu enako všečna ■ cenovno dostopno ■ več nasvetov za zdravo prehrano (šola, starši, učitelji, sorodniki ...) ■ večja možnost izbire <p>Glavne ovire za zdravo prehranjevanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ prizadevanje za dober okus odsvetovane hrane ■ odnos družine do prehrane ■ navajenost na nezdravo prehranjevanje ■ hiter življenjski tempo ■ veliko stresnih situacij ■ velika izbira nezdravih živil

Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung der standardisierten Reife- und Diplomprüfung in der Unterrichtssprache

Kompetenzbereich	Teilkompetenzen	nicht erfüllt	das Wesentliche überwiegend erfüllt	das Wesentliche zur Gänze erfüllt	über das Wesentliche hinausgehend erfüllt	weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt
(K1) Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 1 <i>(Reproduktion, Reorganisation und Transfer)</i>	<p>kann Informationen, Standpunkte und Meinungen aus der Textbeilage/ den Textbeilagen ermitteln, strukturiert zusammenfassen bzw. einander gegenüberstellen</p> <p>kann Aufbau bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) identifizieren und gegebenenfalls anhand von Textbelegen erläutern</p> <p>kann Merkmale bzw. die Intention(en) der Textbeilage(n) identifizieren und Textbelege dafür finden</p> <p>kann sprachliche bzw. literarästhetische Besonderheiten der Textbeilage(n) identifizieren, analysieren und deren Wirkung bzw. Funktion beschreiben</p>					
Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 2 <i>(Reflexion und Problemlösung)</i>	<p>kann Meinungen, Argumente bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) reflektieren und bewerten bzw. Interpretationshypothesen formulieren und anhand von Textbelegen begründen</p> <p>kann eine eigenständige Position zum Thema der Textbeilage(n) argumentativ überzeugend formulieren bzw. zu gesellschaftlichen, kulturellen, politischen und wirtschaftlichen Phänomenen treffsicher Stellung nehmen und diese bewerten</p> <p>kann themenbezogenes Sachwissen aktivieren, anwenden und gegebenenfalls Bezüge zu eigenen Erfahrungen und Werthaltungen herstellen</p> <p>kann mindestens drei Minuten zusammenhängend monologisch zum vorliegenden Thema sprechen</p>					
(K2) Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit	<p>kennt Sprachnormen und kann diese korrekt anwenden</p> <p>kann relevante Fachbegriffe anwenden und zeigt Varianz in Wortwahl und Satzbau</p> <p>kann adressaten- und situationsangemessen formulieren</p> <p>kann in Bezug auf die Textbeilage(n) eigenständig formulieren</p>					

Korrektur- und Beurteilungsanleitung

1 Erläuterungen zum Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache

Die gesetzliche Regelung sieht vor, dass der Prüferin / dem Prüfer und der Beisitzerin / dem Beisitzer bei der Beurteilung des Prüfungsgebiets eine gemeinsame Stimme zukommt. Daher sollten stets beide den Beurteilungsraster erhalten, der der Angabe für Prüfer/innen beiliegt.

Die Beurteilung einer Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache **muss** unter Verwendung des standardisierten Beurteilungsrasters erfolgen.

1.1 Aufgabenstellung

Jede Aufgabenstellung ist in mehrere Teilaufgaben gegliedert, die **alle** von der Kandidatin / vom Kandidaten zu bearbeiten sind.

1.2 Kompetenzbereiche

Der Beurteilungsraster ist in zwei Kompetenzbereiche gegliedert, die dem Beurteilungsraster der standardisierten Klausur entsprechen:

- **K1: Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht**
 - Anforderungsbereich 1: *Reproduktion, Reorganisation und Transfer*
 - Anforderungsbereich 2: *Reflexion und Problemlösung*
- **K2: Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**

1.3 Notenfindung

Beurteilt werden die beiden Kompetenzbereiche **Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht** (jeweils bezogen auf die beiden Anforderungsbereiche) sowie **Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**.

Jeder dieser beschriebenen Kompetenzbereiche muss in Summe (der Teilkompetenzen) positiv bewertet werden, um zu einer positiven Beurteilung der Kompensationsprüfung zu gelangen.

Wenn bei einer Prüfung **einer** der Kompetenzbereiche (K1 oder K2) nicht „überwiegend“ erfüllt ist, ist die Prüfung mit „Nicht genügend“ zu beurteilen.

Die Prüfung ist mit „Genügend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche zumindest „überwiegend“ erfüllt sind.

Die Prüfung ist mit „Befriedigend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche „zur Gänze“ erfüllt sind. Einzelne „überwiegend“ erfüllte Teilkompetenzen können durch „über das Wesentliche hinausgehend“ und „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllte Leistungen ausgeglichen werden.

Mit „Gut“ oder „Sehr gut“ ist eine Prüfung zu beurteilen, wenn die Teilkompetenzen der Kompetenzbereiche jeweils mehrheitlich „über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllt oder „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllt sind.

Werden alle zwei Kompetenzbereiche positiv (= „überwiegend“ und darüber) bewertet, könnte sich eine Zwischennote ergeben. In diesem Fall liegt es im Ermessensbereich der Prüferin/des Prüfers, ob die bessere oder die schlechtere Note gegeben wird. Für diese Entscheidung ist die Aufgabenerfüllung in den einzelnen Teilkompetenzen, wie etwa Argumentationsqualität oder stilistische Qualität, noch einmal heranzuziehen.

1.4 Zur Spaltenbezeichnung des Beurteilungsrasters

Die Attribute der Spalten „das Wesentliche überwiegend erfüllt“ („die nach Maßgabe des Lehrplanes gestellten Anforderungen in der Erfassung und in der Anwendung des Lehrstoffes sowie in der Durchführung der Aufgaben in den wesentlichen Bereichen überwiegend erfüllt“), „das Wesentliche zur Gänze erfüllt“ („in den wesentlichen Bereichen zur Gänze erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“), „über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“, „bei entsprechender Anleitung die Fähigkeit zur Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) und „weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in weit über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „deutliche Eigenständigkeit“, „die Fähigkeit zur selbständigen Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) entsprechen den Notendefinitionen der Beurteilungen mit „Genügend“, „Befriedigend“, „Gut“ und „Sehr gut“ in der Verordnung zur Leistungsbeurteilung (vgl. § 14 LBVO). Wichtig ist, dass die Beurteilung der Prüfung entsprechend dem Abschnitt 1.3 erfolgt.

2 Gesamtbeurteilung

Da sowohl die von der Kandidatin/vom Kandidaten im Rahmen der Kompensationsprüfung erbrachte Leistung als auch das Ergebnis der Klausurarbeit für die Gesamtbeurteilung herangezogen werden, kann die Gesamtbeurteilung nicht besser als „Befriedigend“ lauten.